

Zaak C-67/24 [Amozov]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

29 januari 2024

Verwijzende rechter:

Sofiyski rayonen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

16 januari 2024

Verzoekende partij:

R. K.

Verwerende partij:

K. Ch.

D. K.

E. K.

BESLISSING

nr. 20113271

Sofia, 16 januari 2024

SOFIYSKI RAYONEN SAD (RECHTER IN EERSTE AANLEG SOFIA, BULGARIJE), [...] [*niet vertaald*]

[...] [*niet vertaald*]

gezien de behandeling van civiele zaak nr. 22941/2020 en rekening houdend met het volgende:

- 1 De procedure valt onder artikel 276, eerste alinea, VWEU.

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

- 2 Het gaat om de uitlegging van overweging 15, gelezen in samenhang met artikel 3, onder a) en d), en artikel 5 van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen (PB 2009, L 7, blz. 1).

PARTIJEN IN HET HOOFDGEDING:

3 1. Verzoekende partij:

- 4 Verzoeker is [R. K.], [...] [*niet vertaald*] Sofia [...] [*niet vertaald*]
5 [...] [*niet vertaald*] [vertegenwoordiging]

6 2. Verwerende partij:

- 7 Verweerders zijn:
8 [K. Ch.], [...] [*niet vertaald*] Canada
9 [D. K.], [...] [*niet vertaald*] Canada
10 [E. K.], [...] [*niet vertaald*] Canada
11 [...] [*niet vertaald*] [vertegenwoordiging]

CONCLUSIES VAN PARTIJEN:

- 12 Het hoofdgeding betreft een vordering van [R.K.] tegen [K. Ch.], [D.K.] en [E.K.] tot herziening van door de rechter vastgestelde onderhoudsuitkeringen.
- 13 Bij beslissing van het Superior Court of the Province of Québec, Family Division, Trebon District, is verzoeker veroordeeld tot betaling van kinderalimentatie aan [D. K.] en [E. K.] ten bedrage van 613,75 Canadese dollar (CAD) per maand elk en van partneralimentatie aan [K. Ch.] ten bedrage van 2 727,50 CAD.
- 14 Hij verzoekt om wijziging van de toegekende onderhoudsuitkeringen door de alimentatie voor [D. K.] te verlagen van 613,75 CAD naar 180 leva (BGN) en de [alimentatiebetalingen] voor [E. K.] en [K. Ch.] te beëindigen.

NATIONAAL RECHT:

- 15 **1. Graždanski protsesualen kodeks** (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) [...] [*niet vertaald*]; hierna: „GPK”:
- 16 **„Hogere voorziening**

Art. 274 (1) Tegen de beslissingen van de rechter kunnen hogere voorzieningen worden ingesteld,

1. indien de beslissing de procedure beëindigt en
2. in de gevallen waarin de wet uitdrukkelijk voorziet.

17 Onderzoek en beslissing in hogere voorziening

Art. 278 [...] [*niet vertaald*]

(2) Indien de rechter de bestreden beslissing vernietigt, doet hij zelf uitspraak ten gronde. Bewijsverkrijging is toegestaan indien de rechter dit noodzakelijk acht.

(3) De beslissing in hogere voorziening is bindend voor de rechter in eerste aanleg. [...]”.

18 2. Wet op personen en gezinnen [...] [*niet vertaald*]

19 „[...] [*niet vertaald*]

20 2. Wanneer een persoon de leeftijd van 18 jaar bereikt, is hij of zij meerderjarig en heeft dus het volledige vermogen om drager van rechten en plichten te zijn.

21 3. Personen jonger dan 14 jaar zijn onmondig.”

22 3. Wetboek familierecht [...] [*niet vertaald*]:

Hoofdstuk 10

BIJDRAGE IN KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD

23 „Recht op bijdrage in de kosten van levensonderhoud

Artikel 139 Een persoon heeft recht op een bijdrage in de kosten van levensonderhoud wanneer hij niet in staat is te werken en niet uit zijn eigen vermogen in zijn levensonderhoud kan voorzien.

24 Rangschikking van meerdere onderhoudsplichtigen

Art. 140 (1) Onderhoudsgerechtigden kunnen hun vorderingen in de volgende volgorde doen gelden ten opzichte van:

1. kinderen en echtgenoten;
2. ouders;
3. gescheiden echtgenoten;

4. kleinkinderen en achterkleinkinderen;
5. broers en zussen;
6. grootouders en bloedverwanten in opgaande lijn.

[...] [*niet vertaald*]

25 Rangschikking van meerdere onderhoudsgerechtigden

Artikel 141 Indien er meer dan één onderhoudsgerechtigde is, is de onderhoudsplichtige verplicht tot betaling van een onderhoudsbijdrage in de volgende volgorde:

1. kinderen en echtgenoten;
2. ouders;
3. gescheiden echtgenoten;
4. kleinkinderen en achterkleinkinderen;
5. broers en zussen;
6. grootouders en bloedverwanten in opgaande lijn.

26 Hoogte van de bijdrage in de kosten van het levensonderhoud

Artikel 142 (1) De hoogte van de toe te kennen onderhoudsbijdrage wordt bepaald aan de hand van de behoeften van de onderhoudsgerechtigde en de mogelijkheden van de onderhoudsplichtige.

(2) De minimalalimentatie voor een kind is een kwart van het wettelijk minimumloon.

27 Kinderalimentatie voor minderjarigen

Artikel 143 (1) Elke ouder is verplicht, naargelang van zijn mogelijkheden en zijn economische situatie, de levensomstandigheden te verzekeren die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van het kind.

(2) Ouders zijn verplicht om in het levensonderhoud van hun minderjarige kinderen te voorzien, ongeacht of zij in staat zijn om te werken en of zij uit hun eigen vermogen in hun levensonderhoud kunnen voorzien.

(3) Ouders zijn ook verplicht alimentatie te betalen, als het kind buiten het gezin is geplaatst.

(4) ... [*niet vertaald*] [aanvulling op alimentatie voor speciale behoeften van het kind].

28 Alimentatie voor meerderjarige kinderen in opleiding

Artikel 144 Ouders zijn verplicht alimentatie te betalen aan hun meerderjarige kinderen die regelmatig onderwijs volgen aan een middelbare school tot de leeftijd van 20 jaar en aan een hogeschool of universiteit tot de leeftijd van 25 jaar binnen de normale onderwijsduur, tenzij zij in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien door middel van betaald werk of uit eigen vermogen en het voor de ouders mogelijk is om zonder bijzondere moeilijkheden de alimentatie te betalen.

29 Alimentatie voor de gescheiden echtgenoot

Artikel 145 (1) De echtgenoot die geen schuld heeft aan de echtscheiding, heeft recht op alimentatie.

(2) Alimentatie is verschuldigd tot maximaal drie jaar na de echtscheiding, tenzij de partijen een langere periode zijn overeengekomen. De rechter kan de duur van de alimentatie verlengen wanneer de onderhoudsgerechtigde zich in een bijzonder moeilijke situatie bevindt en de onderhoudsplichtige in staat is zonder bijzondere moeilijkheden de alimentatie te betalen.

(3) Het recht op alimentatie van de gescheiden echtgenoot vervalt in het geval van diens huwelijk.

30 Onderhoudsbijdrage door betaling van een uitkering in geld

Artikel 146 (1) De uitkering dient maandelijks te worden betaald. In het geval van betalingsachterstand moet de wettelijke verdragingsrente worden betaald.

[...] [*niet vertaald*]

31 Afstand van het recht op onderhoudsbijdrage

Artikel 147 Een afstand van een onderhoudsbijdrage voor de toekomst is nietig.

32 Verbod op verrekening

Artikel 148 Verrekening met een onderhoudsvordering is niet toegestaan.

33 Onderhoudsbijdrage voor het verleden

Artikel 149 De gerechtigde kan een bijdrage in de kosten van het levensonderhoud met terugwerkende kracht eisen voor maximaal één jaar voordat de rechtsvordering wordt ingesteld.

34 Wijziging en beëindiging van de onderhoudsverplichting

Art. 150 Bij wijziging van omstandigheden kunnen de toegekende onderhoudsbijdrage of de aanvullingen worden gewijzigd of ingetrokken.

35 ... [*niet vertaald*] [**Artikel 151 verval van het recht op bijdrage in de kosten van levensonderhoud**]

[...] [*niet vertaald*]”

36 **4. Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo (wetboek van internationaal privaatrecht, hierna: „KMChP”) [...] [*niet vertaald*]**

37 **„Algemene bevoegdheid**

Artikel 4 (1) Bulgaarse gerechten en andere Bulgaarse instanties zijn internationaal bevoegd indien

1. de gedaagde of verweerder zijn gewone verblijfplaats, statutaire zetel of plaats van feitelijke leiding in de Republiek Bulgarije heeft;

2. de eiser of verzoeker de Bulgaarse nationaliteit heeft of een rechtspersoon naar Bulgaars recht is.

38 **Bevoegdheid in zaken over de vaststelling van onderhoudsverplichtingen**

Artikel 11 De Bulgaarse rechterlijke instanties zijn bevoegd voor zaken over de vaststelling van onderhoudsverplichtingen, behalve in de in artikel 4, lid 1, bedoelde gevallen, ook indien de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats in Bulgarije heeft.

39 **Exclusieve bevoegdheid**

Artikel 22 De internationale bevoegdheid van de Bulgaarse en andere Bulgaarse autoriteiten is slechts exclusief indien daarin uitdrukkelijk is voorzien.

40 **Impliciete rechtvaardiging van de bevoegdheid van Bulgaarse rechterlijke instanties**

41 **Artikel 24** [...] [*niet vertaald*] Wanneer de bevoegdheid van de Bulgaarse rechterlijke instanties krachtens artikel 23, lid 1, het voorwerp van een overeenkomst kan zijn, kan de bevoegdheid, zelfs bij gebreke van een dergelijke overeenkomst, worden gebaseerd op het feit dat de gedaagde dit uitdrukkelijk of stilzwijgend, binnen de termijn voor het voeren van verweer, aanvaardt door in de bodemprocedure te verschijnen.

42 **Bevoegdheid in het geval van gewijzigde omstandigheden**

Artikel 27 (1) Indien bij de inleiding van de procedure de internationale bevoegdheid vaststaat, blijft zij ook bestaan indien de voorwaarden ervan achteraf gedurende de procedure niet meer vervuld zijn.

(2) Indien de internationale bevoegdheid niet bestaat op het tijdstip waarop de procedure wordt ingeleid, wordt deze gevestigd wanneer de voorwaarden daarvoor zich in de loop van de procedure voordoen.”

43 5. Nationale rechtspraak

- 44 5.1. **Arrest nr. 131 van de Varhoven kasatsionen sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije; hierna: „VKS”) van 1 juni 2015 [...]** [*niet vertaald*], waarbij ten gronde uitspraak werd gedaan over de vordering tot verlaging van de door het Hooggerechtshof van de Staat K., Verenigde Staten van Amerika, toegekende alimentatie die ten grondslag lag aan de beslissing waartegen beroep is ingesteld bij de VKS.
- 45 In de bestreden beslissing had de Sofiyski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije) vastgesteld dat hij bevoegd was om kennis te nemen van de vordering (op grond van artikel 4, lid 1, punt 2, KMChP, aangezien de vordering was ingesteld vóór de inwerkingtreding van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad), het Bulgaarse recht van toepassing verklaard (artikel 87, lid 2, KMChP) en de vordering ongegrond verklaard. Verzoeker, de vader van verweerster, die op 28 januari 1996 is geboren, had met zijn gezin in de Verenigde Staten gewoond, waar zijn dochter na de echtscheiding bij haar moeder was gebleven en haar opleiding had voortgezet. In 2007 had hij zijn baan opgezegd en was hij naar Bulgarije teruggekeerd. Bij beslissing [...] [*niet vertaald*] van de [rechter voor de stad Sofia] [...] [*niet vertaald*] werd de beslissing van het Hooggerechtshof van de staat K. [...] [*niet vertaald*] inzake alimentatie erkend en uitvoerbaar verklaard, voor zover A. E. K. daarbij werd verplicht om vanaf 1 september 2007 maandelijks een bedrag van 1 309 USD aan alimentatie te betalen aan zijn minderjarige kind M. A. K., dat in [...] [*niet vertaald*] Verenigde Staten woont. De rechter weigerde om het bedrag van de toegekende alimentatie te wijzigen, omdat dit was vastgesteld op basis van de middelen die nodig waren voor het levensonderhoud van het kind, rekening houdend met de omstandigheden in de staat waarin het kind met zijn ouders had gewoond en waarin het na de echtscheiding was gebleven, en omdat de alimentatie aan de hand van deze omstandigheden moest worden vastgesteld. Het feit dat verzoeker nog een minderjarig kind heeft (geboren op 3 september 2012) moest volgens de rechter verder buiten beschouwing worden gelaten, aangezien hij momenteel geen alimentatie verschuldigd was aan het inmiddels meerderjarige kind M. Anderzijds had verzoeker zijn goedbetaalde baan in de VS vrijwillig opgegeven en was hij in staat geweest het verschuldigde onderhoud te betalen na zijn terugkeer in Bulgarije, was hij verschillende keren van baan veranderd en verdiende hij goed naar de normen van het land en had hij hoge ontslagvergoedingen voor de beëindiging van arbeidsovereenkomsten alsmede hoge salarissen ontvangen; verder had hij in 2010 een eigen woning verkocht. Er werd ook op gewezen dat overeenkomstig artikel 143, lid 2, GPK ouders volledig aansprakelijk zijn voor de betaling van alimentatie aan hun minderjarige kinderen, ongeacht of de ouders zelf in staat zijn om te werken of uit hun eigen vermogen in hun levensonderhoud kunnen voorzien, en dat een wijziging van het bedrag van de alimentatie niet kon

worden gebaseerd op het feit dat het inkomen van een onderhoudsplichtige ouder is gedaald of dat hij een baan heeft aangenomen die niet overeenstemt met zijn kwalificaties, indien dit tot doel heeft de nakoming van de onderhoudsverplichting jegens het kind te belemmeren.

- 46 De beslissing is op internet beschikbaar via de volgende link:
<https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=otdelo&id=50B246F1E99D0F28C2257E53004AF610>
- 47 5.2. Bij **arrest nr. 301 van 7 oktober 2013** [...] [*niet vertaald*] heeft de VKS geoordeeld dat de bestreden beslissing in hogere voorziening onrechtmatig was omdat het huwelijk tussen verzoeker A. B. A. en R. D. G. in eerste aanleg was ontbonden bij beslissing door een rechterlijke instantie van het Koninkrijk Spanje van 3 maart 2006 [...] [*niet vertaald*] waarbij verzoeker werd verplicht tot betaling van een maandelijks alimentatiebedrag van 250 EUR aan zijn minderjarige dochter (verweester A. B. D.). Ten tijde van de rechterlijke beslissing hadden zowel verzoeker als verweester hun gewone verblijfplaats in Spanje, een lidstaat in de zin van verordening (EG) nr. 4/2009. Bij beslissing nr. 35/9.12.2008 [...] [*niet vertaald*] van de Okrazhen sad Targovishte (rechter in eerste aanleg Targovishte, Bulgarije) werd de beslissing van de Spaanse rechter uitvoerbaar verklaard op Bulgaars grondgebied. Op dat moment had verzoeker zijn gewone verblijfplaats naar Bulgarije overgebracht, had hij zijn verdien capaciteit op vele manieren beperkt en was hij niet in staat alimentatie te betalen tot het bedrag dat door de Spaanse rechter was vastgesteld. De Bulgaarse rechter werd daarom verzocht het bedrag van de alimentatie dat verzoeker aan zijn minderjarige dochter moest betalen, te verlagen van 250 EUR tot 80 BGN.
- 48 De VKS heeft in zijn motivering aangegeven dat uit het betoog en de conclusies in het verzoekschrift reeds blijkt dat de Bulgaarse rechter op grond van artikel 8, lid 1, van verordening (EG) nr. 4/2009 niet bevoegd is om op de vordering te beslissen. Wanneer een rechter van een andere lidstaat een bepaald bedrag aan levensonderhoud heeft toegekend, dan kan de onderhoudsplichtige niet in een andere lidstaat een procedure aanhangig maken om de beslissing te wijzigen zolang de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats behoudt in de staat waar de beslissing is gegeven. Dit is slechts toegestaan in de uitzonderlijke gevallen bedoeld in artikel 8, lid 2, van verordening (EG) nr. 4/2009, die niet de verandering van gewone verblijfplaats van de onderhoudsplichtige (in casu verzoeker) omvatten. De wettelijke vertegenwoordiger van verweester heeft in het verzoekschrift reeds de onbevoegdheid van de Bulgaarse rechter aangevoerd, aangezien verweester haar gewone verblijfplaats in het Koninkrijk Spanje had. Dit feit blijkt reeds uit het dossier en wordt tussen partijen niet betwist. Gesteld noch gebleken is dat er sprake is van omstandigheden die pleiten voor toepassing van een van de uitzonderingen van artikel 8, lid 2, van verordening (EG) nr. 4/2009, zodat de Bulgaarse rechter ambtshalve zijn onbevoegdheid had moeten vaststellen en uitspreken. Door dit niet te doen, maar ten gronde te beslissen, heeft de rechter een onrechtmatige beslissing gegeven, die een grond voor cassatie vormt in de zin van artikel 281, punt 2, GPK. De beslissing moet daarom worden

vernietigd en de daarop gebaseerde tenuitvoerlegging moet worden gestaakt, waarbij verweerster de kosten van de procedure vergoed moet krijgen, aldus de VKS.

49 De beslissing is beschikbaar op de website van de Varhoven kasatsionen sad: <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=ot-deloid&id=B9C4C9AEE38E5D30C2257BFD0028FA2C>

50 5.3. Arrest nr. 313 van de VKS van 10 september 2012 [...] [niet vertaald]

Volgens arrest nr. 280 van de VKS van 28 september 2011 [...] [niet vertaald] worden de behoeften van de onderhoudsgerechtigde bepaald aan de hand van zijn of haar gebruikelijke levensomstandigheden, rekening houdend met zijn of haar leeftijd, opleiding en de andere relevante omstandigheden van het geval, terwijl de draagkracht van de onderhoudsplichtige wordt bepaald aan de hand van zijn of haar inkomen, vermogen en kwalificatie. De alimentatie voor minderjarige kinderen wordt door beide ouders betaald op basis van hun respectieve draagkracht en rekening houdend met de zorg voor het kind door de opvoedende ouder.

Deze beslissing is beschikbaar op de website van de Varhoven kasatsionen sad: <https://www.vks.bg/pregled-akt.jsp?type=ot-deloid&id=133E725004D449DDC2257919004148A5>

51 FEITEN:

52 Het voornaamste voorwerp van het hoofdgeding voor de verwijzende rechter is de vordering van [R. K.] tegen zijn voormalige echtgenote [K. Ch.], zijn dochter [D. K.] en zijn zoon [E.K.], strekkende tot wijziging van de door de rechter vastgestelde onderhoudsverplichtingen.

53 Verzoeker, die de Bulgaarse nationaliteit bezit, werd bij beslissing van het Superior Court of the Province of Québec, Family Division, Trebon District, verplicht tot betaling van maandelijkse alimentatie ten bedrage van 613,75 CAD aan zijn twee destijds minderjarige kinderen, die de Canadese en Bulgaarse nationaliteit hebben, en van 2 727,50 CAD aan zijn voormalige echtgenote, die de Canadese nationaliteit heeft. De beslissing is onherroepelijk.

54 Verzoeker betoogt dat de alimentatie is toegekend bij de beslissing waarbij [R. K.] en [K. Ch.] hun huwelijk door echtscheiding hebben ontbonden en de kwestie van het gezag over en de alimentatie voor de kinderen hebben geregeld. Op de datum van instelling van deze vordering woonde hij in de Republiek Bulgarije, te Sofia.

55 Hij voert aan dat zijn zoon [E.K.] meerderjarig is, maar dat hij hem vanwege deze beslissing alimentatie moet blijven betalen.

56 Hij is sinds eind 2018 werkloos en bezit roerende noch onroerende goederen. Hij heeft in Canada zijn faillissement aangevraagd en is op 21 juni 2018 door middel

van een door [...] [*niet vertaald*] een erkende curator, afgegeven certificaat van kwijtschelding van schulden failliet verklaard. In 2019 heeft hij Canada verlaten en is hij naar Sofia verhuisd.

- 57 De verwijzende rechter heeft getracht verweerders in Canada via rechtshulp in kennis te stellen van gerechtelijke stukken op het in het verzoekschrift vermelde adres, maar verweerders zijn daar niet aangetroffen. De rechter heeft verweerders daarom opgeroepen door toezending van een bericht aan hun adres in Bulgarije en heeft een voogd ad litem voor hen aangewezen.
- 58 In het verweerschrift van de voogd ad litem wordt de onbevoegdheid van de Bulgaarse rechter om kennis te nemen van de vorderingen aangevoerd. De klacht is gebaseerd op het feit dat verweerders hun gewone verblijfplaats niet in de Republiek Bulgarije hebben.
- 59 Bij beslissing nr. 20082014/6.3.2023 heeft de verwijzende rechter de procedure beëindigd wegens onbevoegdheid van de Bulgaarse rechter. In de motivering van de beslissing wordt verwezen naar overweging 15 van verordening nr. 4/2009 van de Raad: „*Teneinde de behartiging van de belangen van onderhoudsgerechtigden te waarborgen en een goede rechtsbedeling in de Europese Unie te bevorderen, dienen de bevoegdheidsregels die voortvloeien uit verordening (EG) nr. 44/2001 te worden aangepast. Het feit dat de verweerder zijn gewone verblijfplaats in een derde staat heeft, mag niet langer een reden zijn om de toepassing van communautaire bevoegdheidsregels uit te sluiten, en er dient geen enkele verwijzing naar de bevoegdheidsregels van het nationale recht meer te worden opgenomen. In deze verordening dient dus te worden bepaald in welk[e] gevallen een gerecht van [een] lidstaat een subsidiaire bevoegdheid kan uitoefenen.*” In de beslissing staat dat de verordening van algemene toepassing is en ook geldt ten aanzien van derde landen zoals Canada.
- 60 Verzoeker heeft tegen deze beslissing tot beëindiging hogere voorziening ingesteld bij de rechter voor de stad Sofia en vernietiging ervan gevorderd. In hun antwoord op de hogere voorziening stellen verweerders zich op het standpunt dat de bestreden beslissing rechtmatig is en stemmen zij in met de redenering van de rechter.
- 61 Bij beslissing nr. 9114/1.8.2023 [...] [*niet vertaald*] werd de beslissing van de rechter in eerste aanleg Sofia vernietigd en werd de zaak terugverwezen voor voortzetting van de procedure. De rechter voor de stad Sofia heeft geoordeeld dat verweerders, te weten verzoekers kinderen, Bulgaarse onderdanen waren die permanent in Canada woonden.
- 62 Aangezien Canada geen lid is van de Europese Unie, zijn de regels inzake de afbakening van bevoegdheden overeenkomstig artikel 3 e.v. (in de beslissing abusievelijk artikel 4 van de verordening genoemd) van verordening (EG) nr. 4/2009 niet van toepassing, aldus de rechter. Bovendien heeft overweging 15 van die verordening betrekking op de mogelijkheid voor

„onderhoudsgerechtigden” om hun recht op onderhoud geldend te maken, zelfs wanneer de „verweerder” zijn gewone verblijfplaats in een derde staat heeft, zodat deze overweging geen betrekking heeft op de rechten van de onderhoudsplichtigen, maar op die van de onderhoudsgerechtigden. Daarom moet de definitie van het begrip „onderhoudsgerechtigde” in artikel 2, lid 10, van de verordening worden toegepast, volgens welke een onderhoudsgerechtigde „elke natuurlijke persoon [is] aan wie levensonderhoud verschuldigd is of van wie gesteld wordt dat levensonderhoud aan hem verschuldigd is” (redenering ook uit het arrest in zaak C-501/20, M P A). Overweging 15 van de verordening houdt rechtstreeks verband met artikel 6 ervan, dat betrekking heeft op de subsidiaire bevoegdheid van een lidstaat, en niet met artikel 3, dat niet in zijn geheel van toepassing is, aangezien daarin de bevoegdheden van de lidstaten onderling worden afgebakend.

- 63 Om de hierboven uiteengezette redenen is het recht van de Unie niet van toepassing op de gescheiden echtgenote van verzoeker, die de Canadese nationaliteit heeft.
- 64 Eventuele regels uit internationale verdragen zijn niet van toepassing op de rechtsbetrekkingen tussen de partijen in de procedure, aangezien niet blijkt dat de twee staten een verdrag op het gebied van onderhoudsverplichtingen hebben gesloten.
- 65 Bijgevolg moet de bevoegdheid om over de zaak te beslissen worden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het wetboek van internationaal privaatrecht van de Republiek Bulgarije. Op grond van artikel 11 juncto artikel 4, lid 1, punt 2, KMChP is de Bulgaarse rechter bevoegd om uitspraak te doen over de vordering van een Bulgaars onderdaan, zoals hier het geval is, aldus de rechter voor de stad Sofia.
- 66 De verwijzende rechter is het niet eens met het standpunt in de beslissing van deze rechter. Hij vraagt zich af of een beslissing in het geding op basis van de bindende vaststellingen van de rechter in hogere voorziening in strijd is met Unierechtelijke bepalingen, in het bijzonder met verordening nr. 4/2009 betreffende de internationale bevoegdheid.
- 67 Volgens de tabel over de toepassing van het Haags verdrag inzake onderhoudsverplichtingen van 2007 (<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=131>) is dit verdrag niet van toepassing op de Canadese provincie Québec. Het verdrag zal vanaf 1 februari 2024 voor de provincie Ontario gelden, waar verweerders hun adres hebben (hoewel niet duidelijk is of zij daar ook hun gewone verblijfplaats hebben).
- 68 VERBAND MET HET UNIERECHT, BEHOEFTE AAN UITLEGGING:**

- 69 Er zij op gewezen dat het hier gaat om een civielrechtelijke procedure met internationale aspecten, waarbij verweerders Canadees onderdaan zijn en de kinderen van verzoeker bovendien de Bulgaarse nationaliteit hebben.
- 70 De verwijzende rechter stelt verschillende vragen over zijn bevoegdheid in deze zaken, namelijk in de eerste plaats of de rechter in hogere voorziening terecht overweging 15 van de verordening als grond heeft genomen voor de uitsluiting van de toepassing van de verordening in de betrekkingen tussen personen die op het grondgebied van een lidstaat van de Unie verblijven en personen die daar niet verblijven. Er moet rekening mee worden gehouden dat de verordening een algemene strekking heeft die niet afhankelijk is van de vraag of het gaat om onderdanen van derde landen, zodat zij als toepasselijk moet worden beschouwd. Derhalve moet worden onderzocht of de bevoegdheid van de Bulgaarse rechter kan worden vastgesteld op grond van artikel 6 van verordening nr. 4/2009 wanneer een van de partijen de nationaliteit heeft van een staat die geen lid is van de Europese Unie en de onderhoudsgerechtigde onderdaan van een derde land is.
- 71 Gelet op de opmerkingen van de rechter in hogere voorziening moet ook de vraag worden beantwoord of het begrip „onderhoudsvorderingen”, dat bepalend is voor de vaststelling van de materiële werkingssfeer van de verordening, aldus moet worden uitgelegd dat het ook vorderingen tot wijziging van een onderhoudsuitkering door verlaging daarvan omvat. Twijfels hierover vloeien voort uit het doel van de verordening, neergelegd in de overwegingen 9 tot en met 11, om onderhoudsgerechtigden te beschermen en niet onderhoudsplichtigen. De verordening moet derhalve – zoals blijkt uit de punten 25 tot en met 27 van het arrest van 18 december 2014, in de gevoegde zaken C-400/13 en C-408/13, Sanders – in die zin worden uitgelegd. Derhalve rijst de vraag of de bevoegdheidsregels van de verordening, met uitzondering van artikel 8 ervan, van toepassing zijn op procedures waarin wordt verzocht om een verlaging van de toegekende alimentatie, mede gelet op het feit dat niet alleen de belangen van de onderhoudsplichtige, maar ook de belangen van de onderhoudsgerechtigde worden geraakt. Indien de bepalingen van deze verordening niet van toepassing zouden zijn, zouden nationale bevoegdheidsregels kunnen worden toegepast die de onderhoudsplichtige een veel ruimere keuze geven wat de plaats van inleiding van de procedure betreft, waardoor de verdediging van de onderhoudsgerechtigden die bescherming behoeven, wordt bemoeilijkt.
- 72 Wat betreft de toepassing van artikel 8, lid 1, van de verordening, dat het aanhangig maken van procedures tot wijziging van onderhoudsverplichtingen in andere staten dan de staat van de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde verbiedt, is de verwijzende rechter van oordeel dat hij deze bepaling momenteel niet kan toepassen, aangezien Canada tot 1 februari 2024 geen partij is bij het Haags verdrag van 2007. Na die datum zal het verdrag in ieder geval niet van toepassing zijn op de provincie Québec en in het onderhavige geval heeft de rechter grote moeilijkheden (aangezien hem het huidige adres van de verweerders in Canada niet bekend is) vast te stellen of de onderhoudsgerechtigden hun gewone verblijfplaats hebben in de provincie

Québec of in de provincie Ontario, waarop het verdrag van toepassing zal zijn. Hoe dan ook is de toetreding van bepaalde provincies van Canada tot het Haags verdrag van 2007 niet van belang voor de prejudiciële vragen, aangezien de verwijzende rechter voor de beslechting van het geschil thans gebonden is aan de vaststellingen van de rechter voor de stad Sofia en de verordening volgens deze rechter niet van toepassing is op zaken waarbij Canadese onderdanen zijn betrokken.

- 73 Mocht de verordening van toepassing zijn op vorderingen tot verlaging van de onderhoudsuitkering, moet bovendien worden vastgesteld of de subsidiaire bevoegdheid op grond van artikel 6 ook van toepassing is wanneer twee van de verweerders tevens een andere nationaliteit hebben dan de gemeenschappelijke nationaliteit. Het doel van artikel 6 lijkt te zijn de bevoegdheid vast te stellen op basis van de gemeenschappelijke nationaliteit van de betrokkenen als enig mogelijk aanknopingspunt ingeval er geen andere rechterlijke instantie van de Unie of van de geassocieerde staten is die over de vordering kan beslissen, wederom met als doel onderhoudsgerechtigden in staat te stellen hun vorderingen voor te leggen aan een rechter die er daadwerkelijk uitspraak over kan doen. In gevallen waarin de onderhoudsgerechtigde buiten de Unie woont en de vordering niet strekt tot toekenning van onderhoudsuitkeringen maar tot wijziging daarvan door verlaging, is de gemeenschappelijke nationaliteit echter geen voordeel maar een nadeel, en zou de onderhoudsgerechtigde, hoewel hij geen nauwe band heeft met de staat van zijn tweede nationaliteit, zich voor de rechter in die staat moeten verdedigen. In dit verband lijken de overwegingen in de punten 30 en 45 van het arrest van 5 september 2019 in zaak C-468/18, R tegen P, de onderhoudsgerechtigde niet te beschermen, zodat moet worden onderzocht of het begrip „gemeenschappelijke nationaliteit” in de zin van artikel 6 van de verordening betrekking heeft op volledig identieke nationaliteiten van de onderhoudsgerechtigde en de onderhoudsplichtige, dan wel of deze bepaling ook van toepassing kan zijn wanneer er meerdere nationaliteiten zijn die naargelang van de partijen verschillen.
- 74 Tot slot moet worden onderzocht of een vordering tot verlaging van onderhoudsuitkeringen kan worden ingesteld overeenkomstig de regels inzake het forum necessitatis (noodbevoegdheid) van artikel 7 van de verordening. Volgens overweging 16 van verordening (EG) nr. 4/2009 is deze bepaling van toepassing wanneer het gerecht dat op grond van de andere bevoegdheidsregels bevoegd zou zijn, niet kan worden aangezocht of wanneer van de verzoeker redelijkerwijs niet kan worden verlangd zich tot dat gerecht te wenden, hetgeen het bestaan van „uitzonderlijke omstandigheden” veronderstelt. De vraag rijst dus of het doel niet veeleer is om alleen de onderhoudsgerechtigden te ontlasten, maar niet de onderhoudsplichtigen, voor wie er geen sprake kan zijn van uitzonderlijke omstandigheden die de betaling van onderhoudsuitkeringen ter verzekering van hun levensonderhoud vereisen. Het is opmerkelijk dat een dergelijke bevoegdheid in geen van de andere verordeningen betreffende de internationale rechterlijke bevoegdheid in burgerlijke en handelszaken is opgenomen.

75 OPMERKINGEN VAN DE VERWIJZENDE RECHTER

- 76 De verwijzende rechter is van oordeel dat de Bulgaarse rechter om de volgende redenen niet bevoegd is om over de zaak te beslissen:
- 77 Verzoeker, die de Bulgaarse nationaliteit heeft, heeft een vordering ingesteld tot verlaging of beëindiging van de onderhoudsuitkeringen tot betaling waarvan hij als onderhoudsplichtige was verplicht bij een beslissing van het Superior Court of Québec, Canada. Twee van de verweerders, zijn kinderen, hebben de Bulgaarse en Canadese nationaliteit, maar hebben hun gewone verblijfplaats in Canada. Het is in het belang van de onderhoudsgerechtigden dat de zaak wordt behandeld in de plaats waar zij hun gewone verblijfplaats hebben, maar het is momenteel niet duidelijk of artikel 8 van de verordening, dat in uitzonderingen hierop voorziet, van toepassing is, en de rechter in hogere voorziening heeft bindende andersluidende vaststellingen gedaan. In deze context is de onderhoudsgerechtigde een persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd, en hij is daarmee de zwakste partij in de procedure. Een van de partijen in de procedure was minderjarig op het moment dat de vordering werd ingesteld. In het belang van het kind moet de procedure worden gevoerd in de staat waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft.
- 78 Volgens de verwijzende kamer kan de bevoegdheid van de Bulgaarse rechterlijke instanties ten aanzien van de gescheiden echtgenote, die de Canadese nationaliteit heeft, niet worden vastgesteld op basis van de criteria van verordening (EG) nr. 4/2009.
- 79 Het feit dat verzoeker onderhoudsplichtige is, sluit de bevoegdheid op grond van de verordening niet uit ten gunste van het nationale recht, in het bijzonder de bepalingen van het KMChP, zoals de rechter voor de stad Sofia heeft opgemerkt in zijn beslissing waarbij hij de verwijzende rechter heeft gevraagd uitspraak te doen in het geschil omdat hij bevoegd was voor alle drie de verweerders. De verordening vervangt de bevoegdheidsregels van het KMChP in zaken over de vaststelling van onderhoudsbijdragen volledig, en volgens de verwijzende rechter is deze standaardisatie noodzakelijk en belangrijk voor de bescherming van onderhoudsgerechtigden.

Om deze redenen heeft de rechter in eerste aanleg Sofia

ALS VOLGT BESLIST:

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 VWEU **VERZOCHT** om een prejudiciële beslissing over de volgende **VRAGEN**:

1. Moet overweging 15 van verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen aldus worden uitgelegd dat

deze overweging niet in de weg staat aan nationale rechtspraak volgens welke de internationale bevoegdheid van de rechterlijke instanties om kennis te nemen van onderhoudsvorderingen ten behoeve van personen die hun gewone verblijfplaats in een derde staat (in casu Canada) hebben, wordt bepaald door het nationale recht en niet door de verordening?

2. Moeten de artikelen 3 en 8 van verordening (EG) nr. 4/2009 aldus worden uitgelegd dat

zij niet in de weg staan aan nationale rechtspraak volgens welke het begrip „onderhoudsvordering” geen vorderingen tot verlaging van onderhoudsuitkeringen omvat en de artikelen 3 tot en met 6 van de verordening enkel van toepassing zijn op vorderingen tot toekenning van onderhoudsuitkeringen?

3. Moet artikel 6 van verordening (EG) nr. 4/2009 aldus worden uitgelegd dat het begrip „gemeenschappelijke nationaliteit” ook betrekking heeft op situaties waarin een of meer partijen een dubbele nationaliteit hebben, of heeft het alleen betrekking op gevallen waarin de nationaliteiten volledig identiek zijn?

4. Moet artikel 7 van verordening (EG) nr. 4/2009 aldus worden uitgelegd dat

het niet in de weg staat aan de erkenning dat zich een „uitzonderingsgeval” voordoet wanneer de onderhoudsplichtige een vordering tot verlaging van de onderhoudsuitkeringen instelt en de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats in een derde land heeft en geen andere band met de Europese Unie heeft dan zijn nationaliteit?

[...] [*niet vertaald*]

[...] [*niet vertaald*] [procedure]